

Chapter 15

लालनगीतम्

Page No 83:

Question 1:

गीतं सस्वरं गायत।

Answer:

दिए गए गीत को स्वर में गाइए।

Question 2:

एकपदेन उत्तरत-

(क) का विहसति?

(ख) किम् विकसति?

(ग) व्याघ्रः कुत्र गर्जति?

(घ) हरिणः किं खादति?

(ङ) मन्दं कः गच्छति?

Answer:

(क) धरणी विहसति।

(ख) कमलम् विकसति।

(ग) व्याघ्रः विपिने गर्जति।

(घ) हरिणः नवघासम् खादति।

(ङ) मन्दं उष्ट्रः गच्छति।

Question 3:

रेखाङ्कितपदानि आधृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत-

(क) सलिले नौका सेलति।

(ख) पुष्पेषु चित्रपतङ्गाः डयन्ते।

(ग) उष्ट्रः पृष्ठे भारं वहति।

(घ) धावनसमये अश्वः किमपि न खादति।

(ङ) सूर्ये उदिते धरणी विहसति।

Answer:

(क) सलिले का सेलति?

(ख) कुतः चित्रपतङ्गाः डयन्ते?

(ग) कः पृष्ठे भारं वहति?

(घ) कदा अश्वः किमपि न खादति?

(ङ) कः उदिते धरणी विहसति?

Question 4:

मञ्जूषातः समानार्थकपदानि चित्वा लिखत-

पृथिवी	देवालये	जले	वने	मृगः	भयङ्करम्
--------	---------	-----	-----	------	----------

धरणी

.....

विपिने

.....

करालम्

हरिणः

.....

सलिले

मन्दिरे

.....

Answer:

घर

णी

पृथिवी

विपिने

वने

करा

भयङ्कर

लम्

रम्

हरिणः

मृगः

सलि

ले

जले

मन्दिरे

देवालये

Page No 84:

Question 5:

विलोमपदानि मेलयत-

मन्दम्

नूतनम्

नीचैः

स्निग्धम्

कठोरः

पर्याप्तम्

पुरातनम्

उच्चैः

अपर्याप्तम्

क्षिप्रम्

Answer:

मन्दम् क्षिप्रम्

नीचैः उच्चैः

कठोरः स्निग्धम्

पुरातनम् नूतनम्

अपर्याप्तम् पर्याप्तम्

Question 6:

उचितकथनानां समक्षम् 'आम्', अनुचितकथनानां समक्षं 'न' इति लिखत-

(क) धावनसमये अश्वः खादति।

(ख) उष्ट्रः पृष्ठे भारं न वहति।

(ग) सिंहः नीचैः क्रोशति।

(घ) पुष्पेषु चित्रपतङ्गाः डयन्ते।

(ङ) वने व्याघ्रः गर्जति।

(च) हरिणः नवघासम् न खादति।

Answer:

(क) धावनसमये अश्वः खादति।

(ख) उष्ट्रः पृष्ठे भारं न वहति।

(ग) सिंहः नीचैः क्रोशति।

(घ) पुष्पेषु चित्रपतङ्गाः डयन्ते।

(ङ) वने व्याघ्रः गर्जति।

(च) हरिणः नवघासम् न खादति।

न
न
न
आम्
आम्
न

Question 7:

अधोलिखितानि पदानि निर्देशानुसारं परिवर्तयत-

यथा- चित्रपतङ्गः

(प्रथमा-बहुवचने)

चित्रपतङ्गाः

भल्लुकः

(तृतीया-एकवचने)

.....

उष्ट्रः

(पञ्चमी-द्विवचने)

.....

हरिणः

(सप्तमी-बहुवचने)

.....

व्याघ्रः

(द्वितीया-एकवचने)

.....

घोटकराजः

(सम्बोधन-एकवचने)

.....

Answer:

(क)	भल्लुकः	(तृतीया - एकवचने)	- भल्लुकेन्
(ख)	उष्ट्रः	(पञ्चमी - द्विवचने)	- उष्ट्रभ्याम्
(ग)	हरिणः	(सप्तमी - बहुवचने)	- हरिणेणु
(घ)	व्याघ्रः	(द्वितीया - एकवचने)	- व्याघ्रम्
(ङ)	घोटकराजः	(सम्बोधन - एकवचने)	- हे घोटकराज

Question 8:

चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषातः पदानि च प्रयुज्य वाक्यानि रचयत्-

खगाः विकसन्ति कमलानि उदेति क्रीडन्ति डयन्ते सूर्यः चित्रपतङ्गाः कूजन्ति बालाः

Answer:

(क) सूर्यः उदेति।

(ख) खगाः कूजन्ति।

(ग) बालाः क्रीडन्ति।

(घ) कमलानि विकसन्ति।

(ङ) चित्रपतङ्गाः डयन्ते।